

Uddannelsesparat?

De første erfaringer fra arbejdet med ikke-uddannelsesparate i folkeskolen

DANMARK
EVALUERING INSTITUT

Indhold

Forord	4
Indledning	6
Opmærksomhedspunkter på tværs	9
Tårnby og Dragør Kommuner	11
Ørstedskolen på Langeland	14
Ellemarkskolen i Køge	17
Kirstinebjergskolen og UU Lillebælt	19
Vildbjerg Skole i Herning	22
Klarup Skole i Aalborg	25

Uddannelsesparathedsvurderingerne (UPV) har til formål at sikre bedre overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelser – og dermed styrke arbejdet med at nå målsætningen om, at 95 % af en årgang gennemfører en ungdomsuddannelse.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) vil med denne undersøgelse give indblik i, hvordan ordningen med UPV fungerer i praksis på seks udvalgte skoler. Undersøgelsen har fokus på de indsatser, som skolerne vælger at tilbyde de elever, der vurderes ikke-uddannelsesparate i 8. klasse, med henblik på at gøre dem uddannelsesparate.

Denne publikation er anden delrapport i en større undersøgelse af uddannelsesparathedsvurderingerne. Den samlede undersøgelse løber frem til 2020. Undersøgelsen er en del af EVA's handlingsplan for 2014 og gennemføres af EVA i samarbejde med Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (MBUL).

I juni 2015 udkom rapporten *Uddannelsesparathedsvurderinger for 8. klasser 2014/15* som gennemgik uddannelsesparathedsvurderingen i tal – baseret på opgørelser fra www.optagelse.dk. Denne rapport følges op i juni 2016 med en belysning af udviklingen i vurderingerne fra 2014/15 til 2015/16.

Den samlede undersøgelse retter sig mod uddannelsesplanlæggere på nationalt og kommunalt niveau og mod aktører, der arbejder med uddannelsesparathedsordningen på lokalt niveau.

Dataindsamlingen i forbindelse med denne delrapport er gennemført fra august 2015 til og med november 2015. Jeg vil gerne takke de elever, lærere, UU-vejledere og ledere, der har medvirket i undersøgelsen.

Læs mere om undersøgelsen på www.eva.dk.

Mikkel Haarder
Direktør

Indledning

I denne undersøgelse præsenterer EVA de første erfaringer med den nye uddannelsesparathedsordning og de indsatser, folkeskoler og Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) skal sætte i gang for at støtte ikke-uddannelsesparate elever i folkeskolen.

I undersøgelsen præsenteres erfaringerne fra seks indsatser rundt om i landet, og der udpeges nogle vigtige opmærksomhedspunkter, for det videre arbejde med UPV. De enkelte indsatser er udvalgt på baggrund af en forespørgsel blandt alle landets UU-centre. Indsatserne indgår, fordi man på disse UU-centre har sat særligt fokus på UPV-processen og allerede nu har gjort sig nogle erfaringer, som andre kan lade sig inspirere af. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at indsatserne alle afspejler de første erfaringer fra arbejdet med ikke-uddannelsesparate elever.

Arbejdet med UPV i 8. klasse er nyt for alle skoler i landet. I 2015/2016 var antallet af unge der blev vurderet ikke-uddannelsesparate i 8. klasse 27 % ifølge tal fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Eksemplerne på indsatser rettet mod ikke-uddannelsesparate elever i nærværende undersøgelse viser nogle første bud på procedurer og indsatser, men skal ikke ses som faste koncepter eller best practice. Som det afspejles i eksemplerne, er der på ingen måde tale om enkle løsninger eller koncepter, der er relevante for alle skoler eller alle elever. De beskrevne procedurer og indsatser vil desuden løbende ændre sig i takt med, at skolerne og kommunerne bruger de erfaringer de gør sig til at kvalificere arbejdet med vurderingerne.

Eksemplerne i undersøgelsen viser spændvidden i udfor

dringerne i arbejdet med uddannelsesparathed – og dermed også i de indsatser, der skal være med til at løfte eleverne og gøre dem uddannelsesparate:

- Tårnby og Dragør Kommuner har i flere år arbejdet med en såkaldt UP-klasse, som er et fælles kommunalt tilbud til elever i 8. klasse, som har brug for en ekstra indsats – både fagligt, personligt og socialt. I tre måneder modtager eleverne undervisning på Tårnby Ungdomsskole tre dage om ugen. De øvrige to dage er eleverne i praktik.
- På Langeland arbejder UU-Center Sydlyn, Langeland Ungdomsskole og Ørstedskolen med personlige og sociale udfordringer med udgangspunkt i konceptet MILIFE. Forløbet varer ti uger, hvor eleverne en dag om ugen bliver undervist på ungdomsskolen.
- På Ellemarksskolen i Køge har man særligt fokus på at kvalificere elevernes uddannelsesvalg, og uddannelsesparathedsproccessen ses i høj grad i sammenhæng med skolens øvrige aktiviteter i uddannelse og job og Åben Skole.
- UU Lillebælt og Kirstinebjergskolen har sammen sat fokus på at støtte ikke-uddannelsesparate elever med personlige og sociale udfordringer gennem et ugeforløb i UU-centret.
- På Vildbjerg Skole uden for Herning har skolen ansvar for den faglige indsats, og her indgår konkrete aftaler mellem forældre, elev, lærere og ledelse. UU har fokus på den personlige og sociale indsats, som understøttes via praktik og brobygning.

- På Klarup Skole lidt uden for Aalborg har man arbejdet med den enkelte elevs faglige udvikling gennem lærernes systematiske opfølgning i dagligdagen og på fastlagte møder mellem elev, forældre, lærere, vejleder og skoleleder.

For alle de nævnte eksempler gælder, at både de ansvarlige ledere, lærere og vejledere meget gerne deler ud af deres viden og erfaringer til andre skoler, UU-centre, ungdomsskoler mv., der overvejer lignende tiltag.

Projektgruppen

Følgende medarbejdere på EVA har udarbejdet undersøgelsen:

Anne Sophie Madsen, projektleder og specialkonsulent
Mille Katrine Petersen, evalueringskonsulent
Maria Thiemer, evalueringsmedarbejder.

Datagrundlaget

Datagrundlaget i undersøgelsen baserer sig på besøg på de seks deltagende skoler/UU-centre, hvor EVA har observeret forløb og interviewet elever, lærere, UU-vejledere og skoleledere. Dertil kommer inddragelse af skriftligt materiale om de respektive indsatser, som EVA har modtaget fra de deltagende skoler og UU-centre.

DE DELTAGENDE SKOLER OG UU-CENTRE

UP-klassen i Tårnby og Dragør Kommuner

<http://www.taarnby.dk/>

<http://www.dragoer.dk/>

UU Tårnby

<http://www.uutaarnby.dk/>

Ørstedskolen, Langeland

<http://oerstedskolen.dk>

UU Sydfyn

<http://www.uucentersydfyn.dk/>

Ellemarkskolen, Køge

<http://ellemarkskolen.dk>

UUV Køge Bugt

<http://www.uuv.dk/>

Kirstinebjergskolen, Fredericia

<http://fredericia2.skoleporten.dk>

UU Lillebælt

<http://www.uu-lillebaelt.dk/>

Vildbjerg Skole, Herning

<http://vildbjerg-skole.dk>

UU-Herning

<http://uu-aalborg.dk/>

Klarup Skole, Aalborg

<http://klarupskole.dk/>

UU-Aalborg

<http://uu-aalborg.dk/>

DET NYE LOVGRUNDLAG

Vurdering i 8. klasse

Alle elever i folkeskolen, i den kommunale ungdomsskole, på friskoler, på private grundskoler (frie grundskoler) og på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler skal vurderes med hensyn til deres uddannelsesparathed.

Vurderingsprocessen indledes som noget nyt siden skoleåret 2014/2015 i 8. klasse, hvor vurderingen tidligere udelukkende blev gennemført i 9. og 10. klasse. Herudover er det i den nye lovgivning præciseret, hvilke kriterier vurderingen skal baseres på. Skolen skal vurdere elevens faglige, personlige og sociale forudsætninger for at begynde på og gennemføre en ungdomsuddannelse. Alle tre kriterier skal være opfyldt for at eleven kan vurderes uddannelsesparat.

Forudsætninger

I 8. klasse sker vurderingen af elevernes faglige forudsætninger på baggrund af elevernes opnåede standpunktskarakterer. Elever, der har opnået mindst 4,0 i gennemsnit af de standpunktskarakterer, der skal afgives i 8. klasse, opfylder de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparat.

I 9. klasse og 10. klasse opfylder elever, der ønsker en erhvervsuddannelse, de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparat, hvis de har mindst 2,0 i gennemsnit af standpunktskaraktererne i fagene dansk og matematik. For elever, der ønsker en gymnasial ungdomsuddannelse, indgår elevens standpunkts- og prøvekarakterer i grundlaget for vurderingen af de faglige forudsætninger.

Elevens skole skal sørge for, at elevens sociale og personlige forudsætninger vurderes. Der er tale om en helhedsvurdering, hvori der indgår en afvejning af elevens forudsætninger inden for (mindst) følgende områder:

Personlige forudsætninger:

- 1 Motivation for uddannelse og lyst til læring
- 2 Selvstændighed, herunder at eleven tager initiativ i forbindelse med opgaveløsning
- 3 Ansvarlighed, herunder at eleven er forberedt til timerne
- 4 Mødestabilitet, herunder rettidighed og lav fraværsgrad
- 5 Valgparathed med hensyn til det forestående valg af ungdomsuddannelse eller andet.

Sociale forudsætninger:

- 1 Samarbejdsevne, herunder at kunne løse opgaver sammen med andre, overholde fælles aftaler og bidrage positivt til fællesskabet
- 2 Respekt, herunder at udvise forståelse for andre mennesker
- 3 Tolerance, herunder at kunne samarbejde med mennesker, der er forskellige fra en selv.

Procedure for vurderingen

Det er skolens ansvar at sikre, at oplysninger om elevens standpunktskarakterer, sociale og personlige forudsætninger og ønske om ungdomsuddannelse er afgivet, så oplysningerne er til rådighed på www.optagelse.dk senest 1. december i det pågældende skoleår.

På dette datagrundlag indkredser UU de elever, der ikke opfylder forudsætningerne for at være uddannelsesparate i 8. klasse. UU skal afgøre, om eleven forventes at være uddannelsesparat efter 9. klasse, ved at foretage en helhedsvurdering af, om elevens faglige, sociale og personlige forudsætninger vurderes at være tilstrækkelige til, at eleven kan gennemføre den ønskede ungdomsuddannelse og være uddannelsesparat efter 9. klasse, uden at der iværksættes en særligt målrettet indsats. Der skal i forbindelse med vurderingen lægges særlig vægt på det faglige niveau i dansk og matematik samt andre fag, som har betydning for den ønskede ungdomsuddannelse.

Vurderingen skal dermed medvirke til, at eleven får den støtte og vejledning, vedkommende skal bruge for at blive parat til en ungdomsuddannelse efter grundskolen.

Opmærksomhedspunkter på tværs

Indsatserne, som præsenteres i denne undersøgelse, har meget forskellig karakter og adresserer vidt forskellige udfordringer hos eleverne. En række opmærksomhedspunkter går imidlertid igen på tværs af skoler og UU-centre – hvad angår både processen for vurderingen og de særlige indsatser, som eleverne efterfølgende tilbydes.

Resultaterne fra undersøgelsen giver anledning til en række tværgående opmærksomhedspunkter. Følgende indholdsmæssige og organisatoriske opmærksomhedspunkter kan danne grobund for det videre arbejde med UPV-indsatsen på skolerne.

Indholdsmæssige opmærksomhedspunkter

Skab individuelle løsninger

Ikke-uddannelsesparate elever er på ingen måde ens. En god UPV-proces forudsætter, at skole og vejleder forstår den enkelte elevs udfordringer og tilrettelægger løsninger, der er målrettet den enkelte elev. Det kræver naturligvis, at man som skole og UU-center reelt er opmærksom på at tilbyde støtte på alle områder – både fagligt, personligt og socialt. Det er afgørende, at indsatsen tilrettelægges under hensyntagen til elevens egne behov og ønsker med fokus på at gøre en positiv forskel for den enkelte elev.

Styrk de faglige forudsætninger

Eksemplerne i undersøgelsen viser, at der er gode perspektiver i at benytte skolens eksisterende muligheder for faglig støtte. Indsatserne kan med fordel være meget konkrete, fx i form af at eleven skal bidrage med input i alle timer, læse 20 minutter hver dag, gøre en særlig indsats for at lære brøkregning, o.l. Det er samtidig særdeles vigtigt, at indsatsen tænkes ind i skolens dagligdag og kobles til den almindelige klasseundervisning gennem et øget fokus hos alle elevens lærere og en systematisk brug af lektiecafe og evt. ekstraundervisning.

Styrk de personlige og sociale forudsætninger

Samarbejde, selvindsigt og personlige styrker er temaer, der går igen i de eksempler på arbejdet med personlige og sociale forudsætninger, der præsenteres i undersøgelsen. Udvikling af elevens selvtillid og styrkelse af elevens tro på sig selv er centrale elementer i arbejdet med at skabe fornyet motivation for uddannelse. I nogle

indsatser er erfaringen den, at elevernes oplevede udbytte øges, hvis indsatsen (eller dele af indsatsen) foregår udenfor den normale skolekontekst, fordi en stor del af elevernes arbejde handler om at bryde negative mønstre og arbejde med nye roller eller andre sider af sig selv. Det kræver, at der skabes et meget trygt rum, og det kan i den forbindelse være en fordel, at også de fysiske rammer understøtter, at der er tale om et andet fokus end i skolen. Når der er tale om indsatser, der foregår som separate forløb, er det imidlertid særdeles vigtigt, samtidig at medtænke koblingen til den almindelige undervisning.

Skab sammenhæng, og følg op

Når det første møde med forældrene i UPV-processen er afholdt, og handlingsplanen er sendt ud, begynder dagligdagen. Vær opmærksom på at sikre en løbende feedback til både elev og forældre om elevens progression – og giv rum og tid til feedback den anden vej. Hvem bidrager hvordan? Og gør indsatsen en forskel?

En særlig problemstilling opstår i de forløb, der foregår ude af den normale skoledag. Her spiller elevens lærere en særligt vigtig rolle i forbindelse med at skabe sammenhæng og sikre, at eleven ikke hægtes af sin klasse fagligt og socialt. Det er ligeledes afgørende, at erfaringerne fra forløbet overleveres til elevens faste lærere, så elevens udbytte af det eksterne forløb bringes i spil i elevens dagligdag. I forlængelse heraf er det særligt vigtigt, at de professionelle parter fra hhv. skole og UU-center taler sammen og sørger for, at der også efter indsatsen følges op og bygges videre på den igangsatte udvikling.

Kvalificér uddannelsesvalget

For nogle elever vil UPV-indsatsen i høj grad handle om selve uddannelsesvalget. Ønsket om eksempelvis en gymnasial uddannelse kan være stærkt – både hos den enkelte elev og fra forældrenes side – også selvom ele-

ven ikke har de nødvendige forudsætninger. Brobygning, praktik, gruppevejledning og individuel vejledning kan være vigtige redskaber til at kvalificere uddannelsesvalget. Det kan handle både om at give eleverne de forudsætninger, som en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse kræver, og om at få eleverne til at overveje andre uddannelsesvalg, end de har overvejet hidtil. Som skole er det oplagt at se på perspektiverne i en tidlig indsats for at udfordre og kvalificere den enkeltes valgproces – fx i sammenhæng med uddannelse og job og Åben Skole.

Uddannelsesparathed er en proces

Arbejdet med uddannelsesparathed skal ses som en proces. Elever, der endnu ikke er uddannelsesparate, kan gennem tiltag som eksempelvis praktik og brobygning få en bedre mulighed for at afprøve og opleve nye sider af sig selv uden for en normal skolesammenhæng. Det kan gøre eleverne mere opmærksomme på deres styrker og bidrage til at udvikle dem både fagligt, personligt og socialt. Vurderingen i 8. klasse kan samtidig for nogle elever fungere som en form for wake up call, der får dem til at fokusere på, at tiden er inde til at gøre en indsats, hvis de vil have en uddannelse. En særlig indsats i den forbindelse kan være med til at gøre dem mere afklarede med hensyn til, hvad der motiverer dem, når det gælder det videre uddannelsesvalg.

Organisatoriske opmærksomhedspunkter

Lad alle parter tage ansvar – i en fælles indsats

Når UPV-processen fungerer godt, er det tydeligt for alle, at der er tale om et fælles ansvar, og at alle parter spiller en rolle i en helhedsorienteret indsats. Synliggør på møder og i skriftlige handlingsplaner, at alle bidrager – og præcisér hvordan. Det gælder både elev, forældre, lærere, UU-vejleder og leder.

Vær konstruktiv i kommunikationen om UPV

I alle de beskrevne eksempler har skolerne indledningsvis oplevet modstand mod UPV fra forældre og elever. En meget bevidst positiv og konstruktiv tilgang både i den skriftlige formidling og på møder kan imødegå denne

modstand og sikre, at alle parter ser UPV som et godt fælles redskab og ikke en domsafsigelse. Det peger på vigtigheden af, at forældrene inddrages tidligt, løbende orienteres og i det hele taget ses som en vigtig samarbejdspartner i processen.

Sæt skoleledelsen for bordenden

Skoleledelsens engagement i UPV-processen sender et vigtigt signal om skolens prioritering af indsatsen for den enkelte elev. I de tilfælde, hvor skoleledelsen er meget deltagende, ved fx at sidde for bordenden til møder med forældre og elever, spiller det en stor rolle for forældres og elevers opfattelse af processen og de gensidige forpligtelser mellem skole og hjem.

Sørg for grundig planlægning og koordinering

UPV er en proces, der involverer mange aktører, og hvor faste deadlines i nogle perioder medfører en stor arbejdsbelastning. En vellykket proces kræver grundig planlægning og koordinering mellem skolen og UU for at sikre den rette timing i forbindelse med de formelle procedurer og i dialogen mellem de professionelle parter og ikke mindst i forbindelse med informationen til, og dialogen med, elev og forældre.

Vær tydelig over for forældre og elever

Det er vigtigt, at skolen er tydelig med hensyn til informationen om UPV. I mange tilfælde nævnes UPV på et forældremøde som én blandt mange informationer, som derfor ikke nødvendigvis – i situationen – opfattes som relevant for den enkelte. Desuden er det slet ikke givet, at forældrene til de ikke-uddannelsesparate elever er til stede, og det betyder, at man må inddrage forældrene på anden vis.

Det er på samme måde vigtigt med en meget tydelig kommunikation over for eleverne – både indledningsvis i forbindelse med informationen om selve UPV-processen, men i særdeleshed også, når vurderingen er foretaget. Det er vigtigt for eleverne at få beskeden ansigt til ansigt – før brevet med vurderingen kommer ind ad brevsprækken derhjemme.

Tårnby og Dragør Kommuner

UP-klassen er for 8.-klasseelever i Tårnby og Dragør Kommuner, som har faglige og sociale vanskeligheder i deres stamklasse, og som mangler motivation til at lære. Formålet med UP-klassen er, at eleverne bliver uddannelsesparate og får lysten og evnerne til at starte på en ungdomsuddannelse efter folkeskolen. Faglig læring og personlig udvikling skal gøre eleverne afklarede med hensyn til uddannelsesmuligheder, uddannelseskrav og egne kompetencer.

Tårnby og Dragør Kommuner har samarbejdet om projektet UP-klassen. UP-klassen er målrettet unge i 8. klasse, som ikke umiddelbart forventes at blive vurderet uddannelsesparate. UP-forløbet kører for tredje gang og strækker sig over 10-12 uger, hvor elever fra forskellige skoler i de to kommuner tages ud af deres stamklasser og får undervisning på Tårnby Ungdomsskole. Rammerne for undervisningen er derfor meget anderledes end elevernes normale skolegang, hvad angår både de fysiske rammer, lærerne og klassekammeraterne.

I forløbet har eleverne undervisning i tre dage og praktik i to dage om ugen. UU hjælper med at skaffe praktikpladser og planlægger et antal vejledningsdage, mens undervisningen varetages af to lærere og to pædagoger fra ungdomsskolen. Det betyder, både at der pga. flere undervisere er mere tid til den enkelte elev, og at lærerne og pædagogerne bidrager med forskellige faglige kompetencer.

Formål

Formålet med UP-klassen er, at eleverne skal opnå en fornyet motivation til skolegangen via en erkendelse af de krav og muligheder, der venter dem efter folkeskolen. Derudover skal UP-klassen bidrage til at give eleverne et fagligt løft i dansk, matematik og engelsk. Målet er, at eleverne skal blive klar både til at håndtere deres liv og til en ungdomsuddannelse.

Eleverne i UP-klassen

UP-klassen tilbydes til de 12 elever i kommunen, som man vurderer, vil have størst udbytte af forløbet. Klasse-lærerne indstiller eleverne, som UU herefter visiterer i samarbejde med lærerne i UP-klassen. Det foregår før den officielle UPV, men da der i Tårnby og Dragør Kommuner arbejdes med begrebet uddannelsesparathed allerede fra 7. klasse, vil der ofte være et sammenfald

mellem elever i UP-klassen og ikke-uddannelsesparate elever. Eleverne kan have faglige problemer, stort fravær, en diagnose, sociale eller personlige udfordringer, eller de kan være meget skoletrætte. I et enkelt tilfælde er en elev stoppet i UP-klassen, fordi elevens udfordringer var for store.

Forløbet med UP-klassen har været afviklet tre gange siden 2014, men pædagogerne fortæller, at udfordringerne med den aktuelle UP-klasse er anderledes end de forrige, fordi der er tale om en helt anden type elever med andre udfordringer end de tidligere elever. Desuden er det første gang, at der er piger i UP-klassen. Pædagogerne og lærerne er alle mænd, men der er nu også blevet tilknyttet en kvindelig kollega, som kan træde til, hvis de to piger i klassen har brug for det.

Undervisningens indhold

For at imødekomme elevernes manglende motivation til deres skolegang og for at målrette undervisningen mod de krav, ungdomsuddannelserne stiller, fokuserer den faglige undervisning på dansk, matematik og engelsk. Eleverne er glade for, at forløbet kun omfatter de tre fag, fordi det skaber bedre muligheder for fokus.

Mandag og tirsdag har undervisningen et fagligt udgangspunkt, og fredag har undervisningen et socialt udgangspunkt, men lærerne og pædagogerne arbejder hver dag med det sociale og personlige. Den faglige del af undervisningen tager afsæt i et temaforløb, mens det sociale om fredagen oftest tager udgangspunkt i ture ud af huset. Onsdag og torsdag er eleverne i praktik.

Det særlige ved undervisningen i UP-klassen er, at lærerne, pædagogerne og UU-vejlederne har et fælles mål om at give eleverne en oplevelse af, at det giver mening at

lære, og derigennem at øge elevernes motivation til skole og uddannelse.

Lærerne og pædagogerne har dog haft mange udfordringer med at motivere eleverne til undervisningen. Eleverne har generelt svært ved at fastholde fokus på det faglige, og hvis de faglige elementer i undervisningen bliver for frie eller for abstrakte, har eleverne svært ved at overskue opgaverne. Mere konkrete opgaver fungerer ofte bedre. Eleverne har eksempelvis gennemført et nudging-projekt, og undervisningen tilstræbes at være meget anvendelsesorienteret - fx har de skullet dividere et antal biler med antallet af parkeringspladser i matematikundervisningen.

EKSEMPEL

Nudging-projektet

UP-klassen har i undervisningen arbejdet med et nudging-projekt om, hvordan man ændrer 10.-klassernes adfærd med at smide affald og cigaretskodder i ungdomsskolens gård. Undervisningsforløbet kombinerer praktisk arbejde med faglig læring såsom at udregne størrelser på skraldespande og askebægre og derefter bygge elementerne.

Målet med projektet er, at eleverne lærer matematik og dansk gennem varieret og meget anvendelsesorienteret undervisning.

lærerne har i kraft af deres uddannelse forskellige mål og metoder, og de skal sammen i forløbet finde en mellemvej, der på bedst mulig vis udnytter alles kompetencer.

Elevernes udbytte

Ifølge både lærerne og pædagogerne er det netop en vigtig forudsætning for, at UP-klassen bliver en succes, at forløbet ikke kun handler om det faglige, men også fokuserer på det sociale og personlige, og at læringen sker i et tæt samspil med det pædagogiske arbejde.

Alene det, at eleverne i UP-klassen kommer lidt væk fra skolen og kan få succes et andet sted, er ifølge både pædagoger og lærere meget vigtigt for elevernes udbytte.

Praktikken har derudover været en væsentlig del af arbejdet med UP-klassen. Eleverne har fået meget ud af at komme ud og få en forståelse af praksis og bruge deres hænder. Eleverne kan selv bidrage til at finde praktikpladserne, og ellers hjælper UU eleverne. Eksempelvis har nogle af eleverne været i praktik på et mekanikerværksted, hos en bager eller i en tøjbutik. En af pædagogerne har i forløbet flere gange været ude hos alle praktikstederne for at følge op på, hvordan det går, og kan konstatere, at eleverne har fået ros for at komme til tiden, gøre deres arbejde godt og deltage socialt på arbejdspladsen. Eleverne oplever desuden praktikken som meget meningsfuld og som væsentlig for afklaringen af, hvad der skal ske efter folkeskolen.

Sammenhæng med skolen

En stor udfordring ved UP-klassen er koblingen til skolen, efter at eleverne har været væk fra klassen i 10-12 uger. I UP-klassen er der meget frie rammer og mange voksne, der understøtter den enkelte elevs behov. Men eleven skal også kunne komme tilbage til en almindelig klasse bagefter. På den ene side er det vigtigt at give eleverne en ny start og nogle markant anderledes rammer for læring. På den anden side er det vigtigt at motivere eleverne til at komme tilbage til skolen. Pædagogerne og lærerne arbejder derfor meget med overlevering af eleverne fra UP-klassen til deres stamklasse. UP-lærerne og UU-vejlederen er med til skole-hjem-samtaler, hvor forældre, eleven og klasselæreren er med. Her følges der op på elevens udvikling i UP-klassen – på både det personlige, det sociale og det faglige plan.

Derudover holder pædagogerne og lærerne i UP-klassen et overdragelsesmøde med elevens klasselærer, hvor de fokuserer på elevens udvikling og på det, der skal fastholdes og dyrkes hos den enkelte elev – og ikke på de negative sider. Dette skaber en vigtig mulighed for, at klasselæreren kan få et andet syn på elevens udfordringer og styrker. På baggrund af denne samtale og pædagogernes og lærernes råd skal klasselæreren og de øvrige lærere sikre, at eleven genintegreres i stamklassen. Der kan i den forbindelse fastlægges konkrete mål eller indgås konkrete aftaler, som kan lette elevens overgang.

UP-lærerne og pædagogerne har besluttet, at lærerne og UU-vejlederen fremover skal være til stede, når eleverne starter og slutter i UP-klassen, så alle parter ved, hvad der er foregået, og hvad der skal foregå. Ideen med dette er, at klasselæreren ved, hvad de skal arbejde videre med i stamklassen, og at de også føler, at de bliver en del af forløbet med UP-klassen. Derudover vil lærerne og pædagogerne arbejde med SMTTE-modellen i forbindelse med de enkelte elever. SMTTE-modellen sætter fokus på sammenhæng, målsætninger, tegn, tiltag og evaluering med hensyn til elevens faglige, personlige og sociale udvikling. Målet for næste UP-klasse er at udarbejde en SMTTE-model for hver elev, før forløbet starter, og undervejs opdatere modellen med nye mål, hvilket vil gøre arbejdet mere konkret og synligt for eleverne.

CENTRALE ELEMENTER I INDSATSEN

- Kendskab til den enkelte elevs faglige og personlige udfordringer.
- Flere lærere til færre elever.
- Konkrete læringsmål for den enkelte elev.
- Rammer og undervisning, der adskiller sig fra den almindelige skolegang.
- Konkret og anvendelsesorienteret undervisning.
- Fokus på overlevering og dialog med elevens lærere og forældre.

Ørstedskolen på Langeland

MILIFE-forløbet på Ørstedskolen på Langeland er målrettet ikke-uddannelsesparate elever med sociale eller personlige udfordringer. Forløbets formål er, at eleverne får større selvtillid og højere selvværd, får styrket personlige og sociale kompetencer og bliver bevidste om deres egne styrker og evner.

Ørstedskolen er en tresporet skole med ca. 800 elever fordelt på 0. til 10. klasse. Skolen er beliggende i Rudkøbing, og alle overbygningselever (7. til 10. klasse) i Langeland Kommune er samlet på skolen.

MILIFE-forløbet på Langeland er et tilbud til ikke-uddannelsesparate elever på Ørstedskolen med fokus på at styrke personlige og sociale forudsætninger. Forløbet er et samarbejde mellem Ørstedskolen, Langeland Ungdomsskole og UU-Center Sydlyn.

UPV-processen

Ørstedskolen har i forbindelse med UPV'en arbejdet med en trafiklysmodel, rød, gul og grøn, som illustrerer, om eleverne er uddannelsesparate. De grønne elever vurderes uddannelsesparate, og de røde elever vurderes ikke-uddannelsesparate, mens de gule elever vurderes at være "på vippen" – de har fx utilstrækkelige sociale og personlige kompetencer eller et karaktergennemsnit omkring 4. Ørstedskolen havde 22 røde – dvs. ikke-uddannelsesparate – elever i 8. klasse.

I november i 8. klasse indkaldes både de elever, der er vurderet røde, og de elever, der er vurderet gule, til et individuelt møde med forældrene, UU-vejlederen, lærerteamet og en ledelsesrepræsentant. Her udarbejdes en handleplan, og der indgås aftaler om, hvad skolen fagligt kan tilbyde, og hvad UU's opgaver skal være. Eksempelvis kan det være, at UU skal gennemføre jævnlige samtaler med eleven eller arrangere praktikforløb – eller at eleven skal deltage i MILIFE-forløbet. Aftalen underskrives af forældrene og eleven, når mødet er slut, og skrives ind i elevplanen.

Eleverne på MILIFE-forløbet

I efteråret 2015 deltog 21 elever i MILIFE-forløbet – 9 piger og 12 drenge, der alle gik i 9. klasse. Der var tale om både gule elever og røde elever, men fælles for dem var, at de havde brug for at arbejde med deres sociale og

personlige kompetencer. Eleverne havde ikke nødvendigvis faglige udfordringer.

Klasselærerne indstiller eleverne til MILIFE-forløbet, og eleverne taler efterfølgende med en af instruktørerne om forløbet. Det er vigtigt for instruktørerne, at eleverne oplever forløbet som selvvalgt, og at de føler sig særligt udvalgt til forløbet – ikke tvunget. Instruktørerne har desuden afvist enkelte elever, der havde så store udfordringer, at der var en risiko for, at de ikke ville få et udbytte af forløbet og måske snarere ville kunne ødelægge det for de andre.

MILIFE-forløbet på Ørstedskolen

MILIFE er et etableret koncept, som for første gang er tilpasset ikke-uddannelsesparate elever. En UU-vejleder og en coach er blevet uddannet til MILIFE-instruktører, og de faciliterer forløbet for de ikke-uddannelsesparate elever. I forløbet mødes elever og instruktører én dag om ugen i 12 uger på Langeland Ungdomsskole, hvor de arbejder med sociale og personlige kompetencer med udgangspunkt i MILIFE-materialet *Kend dig selv*. Sideløbende med forløbet gennemfører skolen en faglig indsats.

Forløbet har til formål at styrke elevernes personlige og sociale kompetencer, så læringen bliver lettere og eleverne får fornyet motivation til at gå i skole. Målet er, at eleverne får en øget bevidsthed om deres styrker og evner, større selvtillid, højere selvværd og en styrket evne til at lytte og kommunikere – dvs. værktøjer, der kan give eleverne den faglige motivation tilbage, og som dermed bidrager til at gøre dem parate til ungdomsuddannelser. Eksempler på emner i forløbet er: kreativitet, læring, motivation, selvværd, læringsstile, robusthed og kommunikation.

EKSEMPEL

MILIFE-konceptet

MILIFE er personlig kompetenceudvikling for unge i alderen 13 til 25 år. Konceptet omfatter viden, ideer og materiale til undervisere, vejledere og andre, der er med til at forberede de unge til overgangen fra skolen til en ny uddannelse. MILIFE giver unge mulighed for at udvikle personlige kompetencer og styrker gennem undervisning, lege og øvelser.

MILIFE har fem hovedområder, heriblandt *Kend dig selv*, der arbejder med:

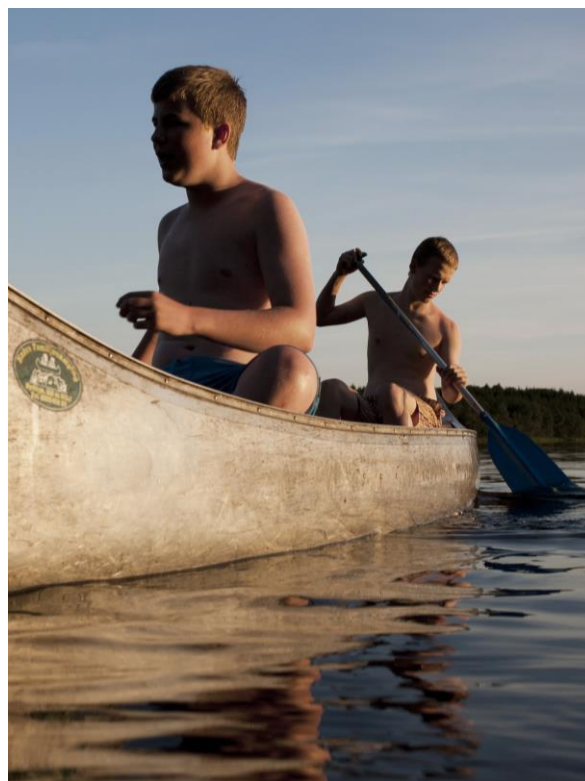
- Personlig historie, værdier og motivation
- Styrker og personlige ressourcer
- Intelligenser, tænkestile og personlige strategier
- Kreativitet og evne til at tænke nyt
- Kommunikation og kropssprog
- Styrkelse af selvværdet.

Læs mere om konceptet her: www.mi-life.dk.

Indholdet i undervisningen

Ørstedskolen, UU-Center Sydfyn og Langeland Ungdomsskole har målrettet MILIFE-forløbet mod ikke-uddannelsesparate elever, og dermed adskiller forløbet sig fra MILIFE-forløb i andre kommuner. Instruktørerne bruger emnerne fra MILIFE og bogen *Kend dig selv*, men trækker også på instruktørernes tidligere erfaringer fra arbejdet med social og personlig udvikling. MILIFE-forløbet er derfor præget af instruktørerne i lige så høj grad som af konceptet.

Instruktørerne prioriterer variation i undervisningen, øvelserne og legene, så alle elever bliver inddraget og udfordret i løbet af dagen. Eksempelvis viser instruktørerne film og inddrager fysiske aktiviteter – herunder såkaldte energizers i form af små fysiske afbræk i undervisningen – når eleverne har brug for det. Undervisningen tager desuden altid udgangspunkt i konkrete eksempler fra elevernes hverdag. Eleverne har bl.a. arbejdet med kommunikation og kropssprog, hvor de skulle starte dagen med en øvelse i at sige goddag til hinanden på forskellige måder. Derefter fortalte eleverne om deres oplevelse af øvelsen og deres egne erfaringer med betydningen af kropssprog. Andre eksempler på, hvordan kropssprog og kommunikation bruges aktivt i undervisningen, er gæt og grimasser eller teambuildingøvelser. Øvelserne inddrages med det formål at lære eleverne at

reflektere over deres kropssprog og den måde, de kommunikerer med andre på.

Derudover har forløbet omfattet en overnatningstur med sociale aktiviteter og teambuilding. Den første dag på turen havde fokus på det sociale med gåtur, bowling, gokartkørsel og hygge samt overnatning på Svendborg Ungdomsskole. Dagen efter besøgte eleverne Sydfyns ErhvervsForskole (produktionsskolen i Svendborg) og arbejdede med forskellige teambuildingøvelser såsom bueskydning, økse kast, ringridning o.l. Øvelserne blev faciliteret af produktionsskolens elever, og efter hver øvelse blev samarbejdet evalueret og præmieret med spejderhagl. Formålet med besøget var at træne samarbejde, men også at nuancere elevernes syn på en produktionsskole, da en del af eleverne sandsynligvis på et tidspunkt vil stifte nærmere bekendtskab med en sådan.

Overvejelser over pædagogikken

Instruktørerne har bevidst valgt en meget anerkendende pædagogik, baseret på hensyn til elevernes behov. Det er vigtigt for instruktørerne, at eleverne ved, at de bliver set og hørt, og at der bliver etableret et trygt rum med plads til alle. Instruktørerne giver generelt lang snor til eleverne og accepterer en vis uro og et vist omfang af fjollerier i lokalet, men markerer også, når grænsen er nået. Instruktørerne vurderer selv, at de relativt løse tøjler

kræver, at eleverne har meget respekt for dem som undervisere.

Det er også et bevidst valg fra instruktørernes side, at eleverne ikke får et program for dagen. Eleverne får at vide, hvilke emner der skal arbejdes med den pågældende dag, men de får ikke en tidsplan. Forløbet er dermed ikke præget af tidtagning eller fastlagte tidspunkter, da instruktørerne oplever, at en mere ad hoc-baseret strukturering skaber det bedste flow og sikrer den bedste energi hos eleverne i løbet af dagen. Instruktørerne oplevede i starten af forløbet, at eleverne spurgte efter tidspunkter for pauser og frokost, men at eleverne nu ved, at de får pause, når de har brug for det.

Virker MILIFE-projektet?

Eleverne oplever, at de gennem forløbet er blevet både klogere på sig selv og bedre til at forstå andre.

Eleverne fremhæver, at MILIFE-instruktørerne tager dem alvorligt og lytter til dem. Den største forskel mellem forløbet og skolen er ifølge eleverne, at de føler sig dumme og misforståede i skolen – og at det er en stor barriere for dem at bede om hjælp til det, de ikke forstår. Det bliver derfor en ond cirkel, hvor eleverne kommer længere og længere fagligt bagud.

Eleverne føler omvendt, at den enkeltes udfordringer bliver anerkendt og håndteret i MILIFE-forløbet, men også, at de nye rammer giver dem mulighed for at vise nye sider af sig selv og frigøre sig fra både læreres og klassekammeraters fastlåste billede af dem. Rammerne, elevsammensætningen og instruktørernes arbejde gør, at MILIFE-forløbet er præget af et godt sammenhold og færre fordomme end i skolen. Eleverne sætter meget stor pris på sammenholdet og på at lære hinanden at kende og snakke om deres følelser. Eleverne understreger samtidig, at de mener, at øvelserne ikke vil kunne fungere på samme måde i deres stamklasse, fordi der er for mange fordomme, og fordi de andre elever vil grine af dem.

Ifølge instruktørerne er en vigtig forudsætning for, at forløbet fungerer, at tilrettelæggelsen tager udgangspunkt i elevernes behov og forskellighed, og at undervisningen er varieret. Desuden er tilgangen i forløbet en stor kontrast til elevernes dagligdag i skolen, hvilket ifølge instruktørerne bidrager positivt til elevernes udbytte.

Sammenhæng med skolen

Det er elevernes egen oplevelse, at de hurtigt kommer bagud med det faglige, når de er væk fra skolen en dag om ugen. Eleverne oplever, at de er nødt til at spørge klassekammerater om, hvad der er sket i skolen, og om de kan se noter fra undervisningen. Eleverne er meget glade for at deltage i MILIFE-forløbet og føler, at de får meget ud af det, men de er bekymrede for det faglige og kunne ønske sig, at deres lærere i højere grad støttede deres deltagelse.

Instruktørerne arbejder aktivt med sammenkoblingen mellem MILIFE-forløbet, skolen og forældrene, og instruktørerne erkender, at netop denne sammenhæng er yderst vigtig, men også en udfordring. Derfor er instruktørerne med til forældresamtaler, ligesom de udsender ugebrev og løbende selv følger op på elevernes udvikling. Instruktørerne har opfordret lærerne på skolen til at spørge ind til, hvad eleverne har foretaget sig i MILIFE-forløbet, og foreslået, at eleverne kan fortælle om deres oplevelser eller vise en energizer i klassen. Instruktørerne har dog ingen faste aftaler med lærerne om dette.

For at understøtte sammenhængen mellem MILIFE-forløbet og skolen har instruktørerne planer om at tilrettelægge et lærerkursus for på den måde at informere lærerne om forløbet. Ifølge instruktørerne vil mere viden om forløbet gøre, at lærerne lettere kan spørge ind og inddrage erfaringerne fra forløbet i skolens undervisning.

CENTRALE ELEMENTER I INDSATSEN

- Det er vigtigt, at eleverne føler, at forløbet er selvvalgt og baseret på en positiv udvælgelse.
- Undervisningen planlægges ud fra elevernes forskellighed.
- Der er fokus på elevernes styrker, selvtillid og selvværd.
- Der er tale om varieret undervisning med øvelser og lege.
- Instruktørerne lytter til eleverne og tager højde for deres behov.
- Forløbet sammenkobles med det, der foregår i skolen.

Ellemarkskolen har en relativt stor andel af ikke-uddannelsesparate elever. Mange af eleverne ønsker en gymnasial uddannelse, men mangler forudsætningerne. Udfordringen for skolen er derfor i høj grad at sikre, at eleverne – og deres forældre – træffer realistiske valg. Det kræver en tidlig indsats. Derfor ser man også arbejdet med uddannelsesparathed i tæt sammenhæng med fx Åben Skole, uddannelse og job og forskellige projekter, der introducerer til EUD.

Ellemarkskolen er en tosporet skole beliggende i udkan-
ten af Køge. Skolen har et elevtal på ca. 450 elever på 0.
til 9. klassetrin. Elevernes familier bor i villakvarter eller
almen boligbebyggelse, herunder Ellemarken, som er et
stort alment boligområde med en stor andel af borgere
med sociale problemer. Ca. 25 % af skolens elever er
tosprogede.

Elevernes udfordringer

På Ellemarkskolen har det fra begyndelsen været en
bevidst strategi at fokusere UPV-processen på afklaring
af uddannelsesvalg og på involvering af forældrene.
Generelt oplever lærerne og ledelsen på skolen, at ele-
vernes udfordringer primært relaterer sig til personlige
eller sociale forhold og til selve valgprocessen, hvor
mange elever ønsker at komme i gymnasiet, selvom de
reelt mangler forudsætninger for at gennemføre en
gymnasial uddannelse.

Skolen oplever desuden, at forældrene kan have svært
ved at tackle elevernes udfordringer, og at de kan have
svært ved at overskue og forstå forskellige uddannelses-
muligheder og støtte eleverne i at vælge den rigtige
uddannelse, afstemt efter elevernes ønsker og faglige
kompetencer.

Tilrettelæggelse af processen

Da UPV-processen første gang skulle gennemføres,
havde Ellemarkskolen to meget forskellige 8.-klasser med
meget forskellige udfordringer. Processen for de to klas-
ser blev derfor tilrettelagt på hver sin måde, med ud-
gangspunkt i de forskellige behov.

Processen startede dog på samme måde. Skolelederen
sendte et brev til alle forældre med information om
UPV'en. Hovedformålet med brevet var at tydeliggøre
vigtigheden af UPV'en. Derfor valgte skolen også at lade

skolelederen indkalde til mødet, og det blev understre-
get, at det var vigtigt, at forældrene deltog. Forud for
mødet havde skolelederen personligt fortalt alle de ikke-
uddannelsesparate elever om vurderingen og den videre
proces.

I mødet på skolen deltog eleven, forældrene, en UU-
vejleder og skolelederen. Elevens lærere deltog ikke, da
målet med mødet var at skabe et anderledes rum og en
anden form for dialog end normalt – med fokus på
uddannelse.

Skolelederen vurderer, at forældrene tog godt imod
vurderingen, og at mange forældre kunne nikke gen-
kendende til skolens beskrivelse af elevernes udfordrin-
ger, som ofte også kom til udtryk derhjemme. Det er
desuden skolens oplevelse, at forældrene var taknemme-
lige, fordi deres barns udfordringer blev taget seriøst, og
fordi udgangspunktet var meget positivt – formuleret
som et håb om, at alle elever får en uddannelse.

Skolens planlægning af processen tog udgangspunkt i
de respektive elever. Enkelte elever på skolen har en fast
kontaktperson tilknyttet, som løbende er i dialog med
forældrene, og som kommer fast i hjemmet. I forbindel-
se med disse elever valgte man at lade kontaktpersonen
varetage al dialog om uddannelsesparathed – med både
elev og forældre – for at basere dialogen på den tillid,
der allerede var etableret.

Kompetenceafklaring i den ene 8.-klasse

Den ene af de to 8.-klasser, som skulle vurderes, var
præget af uro, stort fravær og manglende afleveringer.
En stor del af eleverne i denne klasse blev vurderet ikke-
uddannelsesparate, og skolen valgte derfor at tilrette-
lægge en helt særlig proces for disse elever. Efter udsen-
delsen af brevet til forældrene blev de ikke-

uddannelsesparate elever taget ud af klassen i 14 dage for at løse en række opgaver på skolen. Det skete for at tydeliggøre den enkelte elevs kompetencer og forudsætninger inden det formelle møde på skolen. Kompetenceafklaringen skulle ikke mindst bidrage til, at eleverne selv fik en fornemmelse af deres styrker og svagheder – både fagligt og med hensyn til deres adfærd i undervisningen.

Eleverne oplevede, at det var hårdt at blive taget ud af den almindelige undervisning, men forklarer også, at det var en oplevelse, der gav en stærk motivation til at gøre en ekstra indsats.

Særlige indsatser

På mødet mellem skoleleder, forældre, elev og vejleder var målet at udarbejde en handleplan for den enkelte elev. Skolelederen havde som forberedelse til mødet talt med både vejledere og lærere om realistiske scenarier for den enkelte elev. Handleplanen kunne eksempelvis omhandle elevens fremmøde, ekstraundervisning (herunder eneundervisning og brug af lektiecafe) eller personlige kompetencer. Hele tiden med skarpt fokus på forældrenes rolle og samspillet med skolens indsats.

Skolen vurderer, at netop involveringen af forældrene er et vigtigt omdrejningspunkt i processen. Det er derfor et område, som skolen prioriterer højt, og hvor man fx også kan sætte ind med såkaldt skole-hjem-vejledning, hvor en lærer besøger familien.

Et særligt aspekt ved forældreinddragelsen handler om selve valget af ungdomsuddannelse. Her oplever skolen et stort behov for at styrke elevernes og forældrenes kendskab til uddannelsesmulighederne i EUD-systemet og for at støtte de elever, der overvejer EUD, i forbindelse med deres valg. Sidstnævnte kan være svært, hvis forældrene presser på for, at eleven skal vælge en gymnasial uddannelse. En del af samtalerne i UPV-processen handlede derfor om mulighederne i EUD-systemet og om vigtigheden af, at eleven – sammen med forældrene – træffer et velovervejet og realistisk uddannelsesvalg.

Der er brug for en tidlig indsats

Ellemarskolen har gennem en årrække haft fokus på at sikre elevernes kendskab til EUD gennem både uddannelse og job (tidligere uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering) og særlige projekter. Med reformen har skolen ligeledes valgt at bruge Åben Skole som ramme for uddannelsesrettede aktiviteter. Formålet med alle disse aktiviteter er, at skolen forbereder eleverne til at træffe et kvalificeret uddannelsesvalg.

De første indsatser igangsættes allerede i 3. klasse, og indsatserne fortsætter gennem hele elevens skolegang, idet man vurderer, at det reelt er for sent først at forsøge at påvirke elevernes uddannelsesvalg i 8. og 9. klasse. Skolen ser derfor også UPV-processen i tæt samspil med disse aktiviteter.

EKSEMPEL

En tidlig indsats skal føre til mere realistiske uddannelsesvalg

Supersygehuset. Projektet starter allerede i 3. klasse. Omdrejningspunktet er det nye supersygehus i Køge, som forventes at stå færdigt i 2022. Eleverne følger byggeriet gennem hele processen og får dermed indblik i mange jobfunktioner og uddannelsesmuligheder. Eksempelvis besøger klasserne en operationsgang, hvor de bliver vist rundt og får mulighed for at stille spørgsmål.

Skolebudsprojektet. I 7. klasse deltager alle elever i et skolebudsprojekt, der er et samarbejde mellem skolen og en række virksomheder og uddannelser. Der er tale om et decideret undervisningsforløb, der følger fagmålene, og som blot flyttes ud af skolens rammer.

Linjefag. I 7. klasse vælger eleverne linjefag. Eleverne kan vælge mellem håndværk og design, idræt og friluftsliv, IT og medier, billeder og udtryk samt science. Som en del af forløbet prioriterer skolen en grundig vejledning i valgprocessen, så eleverne ikke bare vælger det, deres venner vælger, men træffer et individuelt valg.

CENTRALE ELEMENTER I INDSATSEN

- Fokus på målet – overgangen til ungdomsuddannelse.
- Skolelederen tager ansvar.
- Fokus på individuelle løsninger.
- Forældrene involveres i høj grad.
- Tæt samarbejde mellem skole og UU.
- Der iværksættes en tidlig indsats – uddannelse tænkes ind i hele skoleforløbet.
- Eleverne deltager i aktiviteter uden for skolen for at se, mærke og føle, at der er andre muligheder end gymnasiet.

Kirstinebjergskolen og UU Lillebælt

Kirstinebjergskolen og UU Lillebælt har som et nyt initiativ skabt et vejledningsforløb for ikke-uddannelsesparate elever med sociale og personlige udfordringer. Forløbet strækker sig over en uge, hvor eleverne er væk fra den almindelige undervisning. Målet er, at eleverne får et større kendskab til deres styrker og en tro på sig selv med hensyn til uddannelse efter folkeskolen.

Kirstinebjergskolen er den største folkeskole i Fredericia med et elevtal på ca. 1.750. Skolen består af tre basisafdelinger med elever fra 0. til 6. klasse og en overbygningsafdeling for eleverne i 7. til 9. klasse. Skolen har i overbygningsklasserne ca. 500 elever og syv spor med fem forskellige linjer: sport og adventure, design og teknik, art og udtryk, sprog og globalisering samt natur og science.

UPV-processen på Kirstinebjergskolen tager udgangspunkt i samarbejdet mellem skole og UU – med skolen som tovholder. Skolen har ansvar for at håndtere elevernes faglige udfordringer, mens indsatser rettet mod elevernes sociale og personlige udfordringer er en fælles indsats for skolen og UU.

Ugeforløb rettet mod ikke-uddannelsesparate

Som et nyt initiativ har UU Lillebælt et særligt ugeforløb for ikke-uddannelsesparate elever, som UU Lillebælt i samarbejde med Kirstinebjergskolen tilbyder udvalgte elever med utilstrækkelige personlige og sociale forudsætninger. Det første forløb blev afviklet i efteråret 2015. Der er tale om en uges undervisning ved tre UU-vejledere på UU Lillebælt. Forløbet er inspireret af UU Lillebælts gode erfaringer på beskæftigelsesområdet, hvor man har haft stor succes med at tilbyde denne type forløb til unge mellem 18 og 30 år.

Målet med forløbet er, at eleverne får et større kendskab til egne styrker, en større tro på sig selv og en større motivation for nye udfordringer, og at de ser muligheder for sig selv – ikke mindst med hensyn til uddannelse. Derudover skal forløbet bidrage til at gøre eleverne mere kompetente til at træffe valg og tydeliggøre de krav, forskellige ungdomsuddannelser stiller.

Målgruppen

Kirstinebjergskolen havde vurderet 44 elever ikke-uddannelsesparate. 12 af disse elever blev tilbudt at

deltage i forløbet på UU Lillebælt. Gruppen blev sammensat ud fra tre kriterier:

- 1 At en anden elev fra elevens klasse deltog
- 2 At eleverne havde lignende udfordringer
- 3 At eleverne kunne fungere sammen socialt.

Eleverne havde alle sociale og personlige udfordringer og et stort fravær. Elever med komplekse sociale problemer eller alvorlige personlige udfordringer var dog ikke en del af målgruppen. Vejlederne havde desuden fra begyndelsen besluttet, at eleverne, hvis deres adfærd ødelagde forløbet for de andre, ville blive sendt hjem.

For UU Lillebælt har det været vigtigt at vurdere den enkelte unge og vedkommendes mulighed for at få et udbytte af forløbet. Ikke-uddannelsesparate elever er dermed ikke en målgruppe i sig selv. På længere sigt ønsker UU Lillebælt derfor at tilbyde forskellige forløb til ikke-uddannelsesparate elever. Det kan eksempelvis være særlige forløb for hhv. drenge og piger, faglige forløb m.m. Det vigtigste er, at forløbene passer til den aktuelle elevgruppe.

Rammerne for forløbet

Konkret mødte eleverne i uge 44 på UU Lillebælt. Før forløbets start ringede UU-vejlederne elevernes forældre op for at informere dem om forløbet og om, hvordan det kunne hjælpe den enkelte elev. Eleverne havde alle et stort fravær i skolen, og UU-vejlederne indgik derfor aftaler med elever og forældre om, at vejlederne ville ringe til både elever og forældre, hvis eleverne ikke mødte op.

Programmet for ugen blev fastlagt og uddelt til eleverne på forhånd. Gennem hele ugen spiste eleverne og UU-vejlederne hver morgen morgenmad sammen, hvorefter dagens program blev indledt. Forløbet var planlagt ud fra en tidsplan med en oversigt over aktiviteter og informa

tion om, hvem der var den ansvarlige vejleder, og hvilke værktøjer der skulle bruges i de enkelte aktiviteter. Midt på ugen tog eleverne og vejlederne på en friluftstur til Trelde Næs, hvor de sammen gik ti km og lavede mad over bål. Målet med dette var at synliggøre styrker hos den enkelte elev, som ikke er synlige i dagligdagen.

Undervisningens indhold

Forløbet tog udgangspunkt i arbejdet med elevernes personlige styrker. Grundtanken bag forløbet er, at selvindsigt og tro på egne evner er en forudsætning for faglig læring. Indledningsvis gennemførte alle eleverne en personlig styrketest for at tydeliggøre egne styrker. Styrkerne blev skrevet op på en tegnet blæksprutte, som var hængt op i det lokale, forløbet foregik i. I løbet af ugen blev der tilføjet såkaldte hjælpere på tegningen i form af personer eller ting, der kan hjælpe eleverne, hvis de oplever udfordringer, ligesom der blev tilføjet såkaldte bølger i form af de forhindringer, som eleverne kan støde på. Blæksprutten blev på den måde et gennemgående redskab, som eleverne kunne tale ud fra: "Hvad er mine styrker, hvilke forhindringer møder jeg, og hvad eller hvem kan hjælpe mig videre?"

Undervisningen tog desuden afsæt i forskellige såkaldte styrkestationer, eksempelvis venlighed, mod og samarbejde. Under disse overskrifter gennemførte eleverne forskellige øvelser og aktiviteter – ofte med relation til uddannelse og ofte organiseret med holdinddeling og et konkurrenceelement. Fx arbejdede eleverne med mod og legede gæt og grimasser om forskellige erhverv, opdelt i to hold.

EKSEMPEL

Styrkestationer – samarbejde

Forløbet har haft fokus på samarbejde som en gennemgående styrkestation.

Eksempelvis samarbejder eleverne om at få hhv. en golfbold og en tennisbold gennem fire plasticrør, der skal holdes op i forlængelse af hinanden. To hold konkurrerer med hinanden om at få bolden til at bevæge sig så mange meter som muligt, uden at den rammer jorden. Øvelsens formål er, at eleverne lærer at samarbejde og kommunikere med de andre på en anderledes – og konstruktiv – måde om et fælles mål.

Overvejelser over pædagogikken

Vejlederne reflekterede løbende meget over den pædagogiske tilgang til eleverne og over, hvordan de kunne sikre, at alle elever deltog i undervisningen og i de løbende øvelser. Nogle øvelser kunne virke grænseoverskridende for eleverne, eksempelvis for elever, der led af angst, var meget generte eller omvendt meget udadvendte og måske var provokerende i en undervisnings-sammenhæng.

Øvelsernes fysiske rammer er derfor blevet nøje gennemtænkt for at skabe et tillidsfuldt rum med plads til alle. Som et eksempel arbejdede eleverne med styrkeøvelsen transcendens, hvor de hver især skulle skrive ned, hvad de er taknemmelige for i deres liv. Eleverne sad i denne øvelse i rundkreds med ryggen til hinanden. De slap på den måde for at se på hinanden og dermed for at blive påvirket af de andre eller miste fokus i forbindelse med opgaveløsningen.

Vejlederne har konstant skullet forholde sig til, hvad de skulle gøre, hvis eleverne sagde nej til at deltage i en øvelse. Det har derfor været et princip, at der var en plan B i forbindelse med alle aktiviteter. Hvis en af eleverne fx ikke ville holde de andre i hånden som del af en øvelse, måtte eleven i stedet holde fast i ærmet. I nogle tilfælde vurderede vejlederne også, at en elev om nødvendigt kunne springe en øvelse over. Vejlederne oplever, at det er meget vigtigt at balancere mellem på den ene side at presse eleverne til at deltage og overvinde sig selv og på den anden side at respektere den enkelte elevs grænser.

Vejlederne arbejdede også med de fysiske rammer og relationen mellem eleverne og vejlederne. Det var fx et bevidst valg, at alle – både vejledere og elever – sad omkring ét stort bord, så de alle var i øjenhøjde med hinanden, og relationerne var ligeværdige. På den måde mindede de fysiske rammer mindre om skolens. Med hensyn til relationen oplever vejlederne også, at det er væsentligt, at eleverne føler, at de bliver set, og at de opfatter vejlederne som voksne, der har tid og lyst til at hjælpe dem. Relationen er dog også en balancegang mellem en anerkendende og en mere autoritær tilgang. Vejledernes erfaring er, at der er behov for, at de som undervisere er meget tydelige, og at elevgruppen har brug for faste rammer. Vejlederne besluttede fx, at eleverne skulle aflevere deres mobiltelefon hver morgen og efter hver pause. Alle pauser blev fastlagt meget præcist, og der blev konsekvent fulgt op på manglende overholdelse af aftaler.

Virker ugeforløbet?

Det er elevernes umiddelbare oplevelse, at de gennem forløbet har fået et større kendskab til deres styrker og har fået sat ord på deres kompetencer. En af eleverne fortæller, at hun den første dag var meget skeptisk, og at hun ikke gad deltage i aktiviteterne. Men det ændrede sig i løbet af ugen, og eleven fortæller bl.a., at hun "er blevet meget bedre til at samarbejde og har lært at lytte til andres ideer". Netop bedre samarbejdsevner og større lydhørhed over for andre fremhæves af stort set alle elever.

Eleverne fremhæver også, at de i høj grad efterfølgende kan bruge forløbet i deres almindelige klasse, hvor der netop ofte er konflikter både blandt eleverne og mellem elever og lærere.

Vejlederne vurderer, at særligt friluftsturen midt på ugen gav eleverne et stort udbytte. Kulden og mørket gjorde, at eleverne kunne slippe ud af deres vante og trygge roller, der i høj grad begrænser eleverne i deres dagligdag.

Desuden har eleverne – set i sammenhæng med deres historik – haft et lavt fravær i forløbet. Eleverne har dermed været mere til stede end tilfældet er i den normale klasseundervisning. Af de 12 elever mødte 6 hver dag til tiden, mens 1 ikke mødte op nogle af dagene, og 1 var sygemeldt. De øvrige elever havde enten fraværsdage eller mødte for sent.

Sammenhæng med skolen

Det er afgørende for forløbets effekt, at den enkelte elevs udvikling og læring i forløbet efter forløbets afslutning bliver bragt i spil i dagligdagen i skolen. Samarbejdet mellem lærerne og skolen er i den forbindelse meget vigtigt, men ifølge vejlederne er det også en udfordring, fordi netop denne type opfølgning hurtigt drukner i dagligdagens mange gøremål.

Vejlederne følger selv op på forløbet gennem individuelle samtaler med eleverne, men lærerne har ansvaret for, at eleverne kommer godt tilbage i klassen efter at have været væk. Vejlederne har derfor opfordret lærerne til, at eleverne ikke kommer tilbage til mange lektier, og at eleverne opfordres til at bruge deres viden fra forløbet i den almindelige undervisning. Et konkret eksempel kunne være en stil, hvor forløbet inddrages. Der er dog ikke indgået konkrete aftaler om dette.

Vejlederne lægger også stor vægt på at kunne videreformidle deres observationer og de erfaringer, som de har gjort, til elevernes lærere, for at give lærerne et perspektiv på eleverne, som de ikke nødvendigvis har i hverdagen. Igen vurderer vejlederne dog, at det kræver et stort arbejde at sikre, at denne overlevering rent faktisk sker.

CENTRALE ELEMENTER I INDSATSEN

- Der tages højde for, at ikke-uddannelsesparate elever ikke er en ensartet målgruppe.
- Det er vigtigt, at det faglige, sociale og personlige hænger sammen.
- Læring og undervisning gribes anderledes an end i den almindelige klasseundervisning.
- Forældrene inddrages fra starten, når eleverne bliver vurderet.
- Der er en klar fordeling mellem, hvad skolen gør, og hvad UU-centeret gør.
- Der er fokus på, at eleverne føler, at de bliver set og hørt, og derfor oplever, at det kan betale sig at møde op.

Vildbjerg Skole i Herning

Vildbjerg Skole har i tæt samarbejde med UU-vejlederen fokus på UPV og de ikke-uddannelsesparate elever. Skolen står for den faglige indsats over for eleverne, mens UU-vejlederen tilbyder de obligatoriske indsatser såsom samtaler, praktik, introkurser og brobygning. UPV-processen foregår i samarbejde med forældrene og skolens ledelse.

Vildbjerg Skole ligger i Hernings opland og har en blanded elevgruppe. Skolen har et samlet elevtal på 585. Eleverne er fordelt på to spor på 0. til 6. klassetrin, fire spor på 7. og 8. klassetrin samt tre spor på 9. klassetrin. Skolen har desuden tre specialklasser og er dermed en af de største overbygningsskoler i Herning med i alt 269 elever i 7. til 9. klasse.

Skolen havde 13 elever, som blev vurderet ikke-uddannelsesparate i 8. klasse, og 18 elever, som blev vurderet parate, men som kom på UU-vejlederens obs-liste. Disse elever var lærerne særligt opmærksomme på i undervisningen pga. faglige udfordringer. 1 ud af de 13 ikke-uddannelsesparate elever er i løbet af 8. klasse blevet erklæret uddannelsesparat.

EKSEMPEL

UU-vejlederens obs-liste

UU-vejlederen har i forbindelse med vurderingen udarbejdet en obs-liste over elever, som UU-vejlederen og lærerne er særligt opmærksomme på. Det er ikke nødvendigvis kun elever, der er vurderet ikke-uddannelsesparate, men derimod alle de elever, som UU-vejlederen og lærerne vurderer, det er vigtigt løbende at følge op på.

På UU-vejlederens obs-liste noteres elevernes karakterer i alle fag og deres karaktergennemsnit samt de faglige, personlige og sociale udfordringer, som lærerne har registreret i forbindelse med UPV-processen. Obs-listen revideres halvårligt med udgangspunkt i lærernes vurderinger af eleverne og vejlederens og lærernes drøftelser af relevante indsatser.

Uddannelsesparathedsvurderingen

Arbejdet med kriterierne for UPV har været et fælles indsatsområde for UU og skolerne i Herning Kommune.

UPV-processen blev indledt i forbindelse med den første skole-hjem-samtale i 8. klasse i oktober, hvor lærerne gjorde forældrene opmærksomme på, at UPV'en ville blive meddelt til jul. I december drøftede UU-vejlederen og lærerne hver enkelt elev på baggrund af et kort oplæg fra den relevante lærer og vurderede herefter sammen, hvad der skulle til, for at eleven kunne blive uddannelsesparat.

Information til forældrene

Vildbjerg Skole sendte i forbindelse med UPV'en et brev til de forældre, hvis elever blev vurderet ikke-uddannelsesparate, og indkaldte dem til et møde med UU-vejlederen, klasselæreren, skolens pædagogiske leder og skolelederen.

Skolen oplevede, at en del forældre i starten opfattede brevet meget negativt, men også, at forældrene endte med at gå positive og bedre informeret fra mødet på skolen – med en oplevelse af, at vurderingen var en hjælp for deres barn. På andre skoler i kommunen blev brevet med vurderingen overleveret i forbindelse med en skole-hjem-samtale i foråret. Ifølge UU-vejlederen fungerede det i praksis bedst først at have brevet med til forældresamtalen, da det gav bedre mulighed for dialog og færre misforståelser og indledningsvis modstand. Den fremtidige procedure på Vildbjerg Skole overvejes derfor.

Skolelederen tager del i processen

På Vildbjerg Skole har man lagt meget vægt på, at skolelederen sidder for bordenden gennem hele UPV-processen og indkalder til møderne. Det giver ifølge

lærere og vejleder mere autoritet og betyder, at processen bliver taget mere seriøst af forældre og elever. Derudover er det vigtigt, at skolelederen – også internt på skolen – tager ansvar for de ikke-uddannelsesparate elever og på den måde også bliver mere opmærksom på de problematikker eleverne kæmper med.

Skolelederen oplever, at eleverne tager vurderingen meget alvorligt, fordi fokus er på elevniveau, og fordi der er et meget eksplicit fokus på overgangen til ungdomsuddannelserne, hvilket opleves som meget motiverende. For skolen som helhed betyder arbejdet med UPV, at lærerne og ledelsen er blevet mere opmærksomme på elevernes udfordringer. Eksempelvis har skolen som et særligt indsatsområde valgt at styrke arbejdet med læsning for drengene i overbygningen, fordi UPV-processen har tydeliggjort, at denne gruppe elever har manglende læsefærdigheder.

Den faglige indsats

Indsatsen for ikke-uddannelsesparate elever, der har utilstrækkelige faglige forudsætninger, ligger hos skolen. Det er lærernes ansvar at fastlægge fælles mål for den enkelte elev og udarbejde en plan, og det er også lærernes ansvar at følge op på, om målene nås. Planen kan fx indeholde et mål om forbedring af læsekompetencer og en aftale med eleven og forældrene om, at eleven hver uge skal læse i et foldboldblad og skrive et lille referat, som afleveres til læreren.

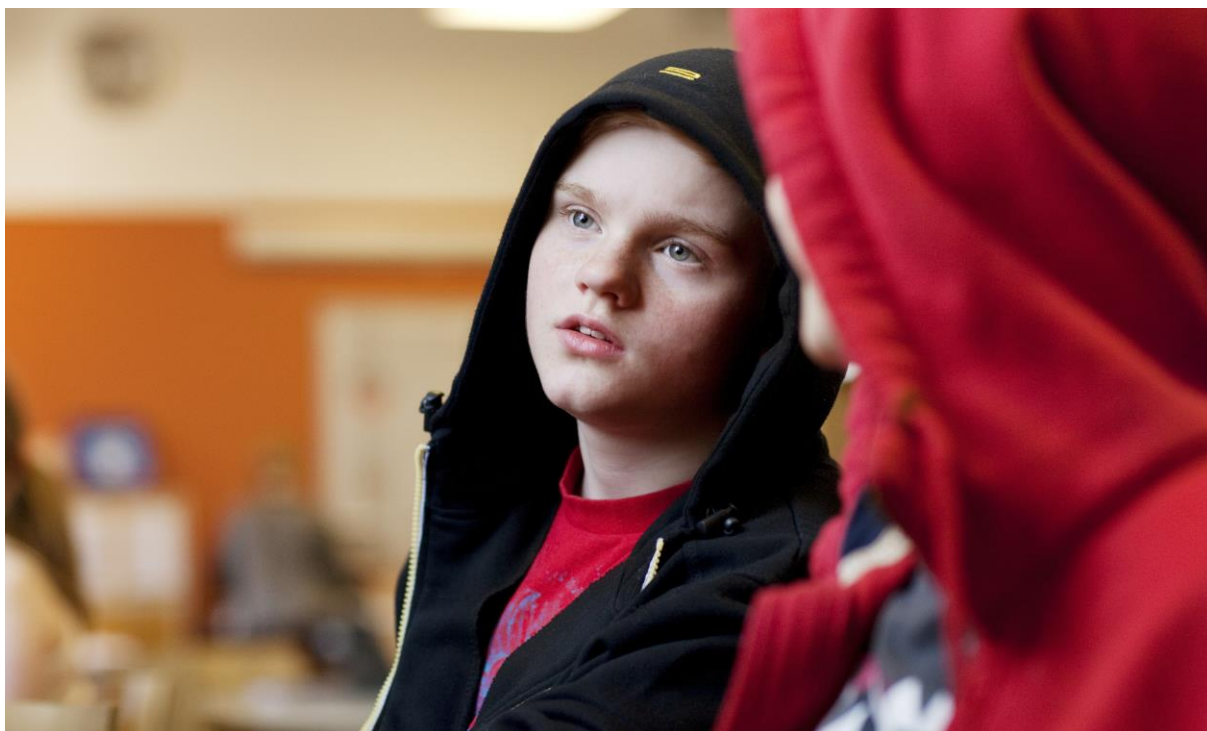
Eleverne oplever, at forældrene efter vurderingen er mere opmærksomme på deres indsats og sørger for, at de har lavet lektier, og at de kommer i skole om morgenen. En elev fortæller, at læreren også stiller flere spørgsmål i timerne og sørger for, at eleven deltager i undervisningen, hvilket eleven betragter som positivt.

Ifølge lærerne er det positive ved at have fælles mål og en fast plan, at det bliver mere konkret, hvad lærerne skal gøre for den enkelte elev. Med UPV'en kan lærerne arbejde meget mere fokuseret, hvilket gavner den enkelte elev. Lærerne oplever dog også, at det er en forudsætning, at man husker og følger op på de fastlagte aftaler i hverdagen, hvilket kan være en udfordring.

Vildbjerg Skole har også mulighed for at tilbyde et base camp-forløb for elever, der har behov for at styrke faglige og personlige kompetencer. Forløbet varer 12 uger, hvor eleverne mødes hver tirsdag. Tre lærere er tilknyttet forløbet, som fokuserer både på at give eleverne selvtilid og på at tilbyde eleverne en ekstra faglig indsats, primært i dansk og matematik.

Vejledningsindsatsen

UU-vejlederen bidrager i processen med de obligatoriske vejledningsmuligheder som vejledningssamtaler, introkurser, brobygning og praktik. UU-vejlederen gennemfører altid den første samtale individuelt med den enkelte elev. Her finder eleven sammen med UU-vejlederen frem

til en række fokuspunkter, der skal arbejdes videre med. Det kan eksempelvis være, at eleven skal have mindre fravær eller række hånden mere op i timerne.

UU-vejlederen bruger efterfølgende gruppevejledning som metode, hvis eleverne eksempelvis har været på det samme introkursus eller har deltaget i det samme brobygningsforløb.

UU-vejlederen tilbyder derudover, at eleverne kan komme i praktik, fx to eftermiddage om ugen, for at komme lidt væk fra skolen. Vejlederne vurderer, at dette afbræk fungerer særligt godt for skoletrætte elever, fordi det giver eleverne energi til at komme i skole de øvrige dage.

En elev oplever eksempelvis, at brobygning har været med til at motivere ham til at komme i skole og deltage i undervisningen. Eleven har deltaget i et brobygningsforløb både på HG og på HHX og er på den måde blevet afklaret og motiveret til selv at gøre en ekstra indsats for at blive parat til HHX.

Særlige opmærksomhedspunkter

Lærerne og UU-vejlederen på Vildbjerg Skole ser det som et vigtigt opmærksomhedspunkt, at tilbuddene til de ikke-uddannelsesparate elever også kan blive en udfordring, når eleverne er væk fra skolen. Lærerne oplever fx en vis modstand mod brobygning og praktik hos elever og forældre, der synes, at det er vigtigere, at eleverne er i skole, og lærerne er meget bevidste om, at eleverne uvægerligt går glip af en del undervisning i forbindelse med hhv. praktik- og brobygningsforløb. Det er således en vigtig opgave at sikre den rette balance mellem særlige tiltag og hensynet til, at eleverne kan være mest muligt i deres egen klasse og finde øget motivation for læring dér.

Fremadrettede perspektiver

Vildbjerg Skole arbejder fortsat med tilrettelæggelsen af indsatser for ikke-uddannelsesparate elever. I 2016 gennemføres fx matematikkurser for ikke-uddannelsesparate elever på en erhvervsskole, hvor matematikken knyttes til praksis. Derudover ønsker UU at etablere et tilbud om fritidsjobs til eleverne, hvor eleverne både kan blive tilknyttet arbejdsmarkedet og kan få viden og kompetencer uden for skolen, der kan skabe ny motivation for uddannelse. Målet er også, at eleverne herigennem vil have lettere ved at få en læreplads, hvis de ønsker det, når de begynder på en ungdomsuddannelse.

CENTRALE ELEMENTER I INDSATSEN

- Fokus på, at eleverne ikke er uddannelsesparat – *endnu*.
- Fokus på, hvad eleverne *kan*.
- Skolelederen tager del i processen og tager ansvar.
- Lærerne fastlægger fælles, konkrete mål for den enkelte elev – og følger op.
- Tæt samarbejde mellem UU-vejledere og lærere

Klarup Skole i Aalborg

På Klarup Skole har man vurderet relativt få elever ikke-uddannelsesparate. Skolen oplever, at de ikke-uddannelsesparate elevers udfordringer primært relaterer sig til de faglige forudsætninger. Man fokuserer derfor på at støtte elevernes faglige udvikling i dagligdagen og sikre en systematisk opfølgning. Skolelederen har siddet for bordenden i hele processen.

Klarup Skole er en tresporet skole med i alt 30 klasser fra 0. klasse til 9. klasse og et elevtal på 680. Skolen ligger lidt uden for Aalborg i et område præget af stor befolkningstilvækst. Skolens forældrekræds består primært af forældre med mellemlange eller videregående uddannelser.

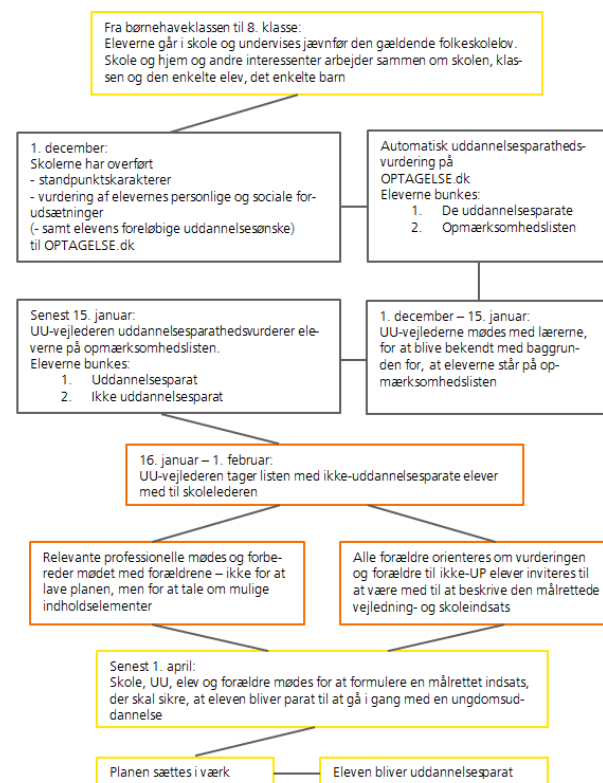
Langt de fleste af skolens elever blev vurderet uddannelsesparate. De ikke-uddannelsesparate elever på skolen mangler ifølge lærere og UU-vejleder primært faglige forudsætninger i dansk og/eller matematik. Lærerne fortæller dog, at vurderingen også i høj grad handler om modenhed og studieegnethed. Det er fx vigtigt, at eleven kan møde til tiden og tør deltage aktivt i undervisningen ved eksempelvis at række hånden op i timerne.

Støtte og løbende opfølgning

Aalborg Kommune og UU Aalborg afholder årligt et møde, hvor en ledelsesrepræsentant fra alle skolerne i kommunen forberedes til UPV-opgaven. UU Aalborg og Aalborg Kommune har i den forbindelse udviklet en overordnet køreplan for samarbejdet mellem skole og UU om de formelle procedurer og deadlines i UPV-processen, og denne plan præsenteres på mødet (se figur 1).

Klarup Skole følger disse procedurer og har desuden udarbejdet en plan for selve indsatsen, der er målrettet den enkelte ikke-uddannelsesparate elev. Omdrejningspunktet er en møderække bestående af tre obligatoriske møder mellem skoleleder, lærere, vejleder, forældre og elev. Møderækken har til formål at støtte elevens udvikling og sikre, at der løbende følges op på denne udvikling. Mellem møderne har eleven løbende samtaler med lærere og UU-vejleder, og forældrene er ligeledes i dialog med lærere og UU-vejleder, når det er relevant.

Figur 1
UPV-flow i Aalborg Kommune

Processen indledes med et internt møde mellem skoleleder, vejleder og lærere, hvor det første møde med eleven og forældrene planlægges. Her taler aktørerne om, hvem eleven er, hvad vedkommende har brug for, og hvilke muligheder skolen og UU har for at støtte op om eleven i dagligdagen. Skolelederen udsender herefter et brev til alle forældre til elever på 8. årgang med information om, hvorvidt de respektive elever vurderes uddan

nellesparate eller ikke-uddannelsesparate. I brevet indkaldes de ikke-uddannelsesparate elever og deres forældre til møde på skolen.

Det er skolens ambition, at den relevante lærer, inden brevet sendes ud, taler med den enkelte elev, så eleven er forberedt på vurderingen og den efterfølgende proces. Disse samtaler er dog ikke blevet gennemført systematisk, og en del elever har derfor først fået beskeden om ikke-uddannelsesparathedsvurderingen via brevet til forældrene. Udfordringen kan her være, at både forældre og elever bliver chokerede over vurderingen og møder op til mødet med en meget negativ indstilling til skolens beslutning. Hvis den bedst mulige proces skal sikres, kræver det derfor en ganske detaljeret koordinering mellem skoleleder, lærere og vejleder, så kommunikationen med hhv. elev og forældre overvejes nøje og tidsmæssigt på den rigtige måde.

Skolelederen for bordenden

Klarup Skole lægger meget vægt på, at skolelederen sidder for bordenden i hele UPV-processen. Skolelederen leder derfor mødet med forældre og elever og fører ordet. Skolelederen bliver forinden forberedt til opgaven af lærere og vejleder. Det sikrer, at mødet får en væsentlig anden karakter end normale skole-hjem-samtaler, og skolen vurderer, at skolelederens aktive deltagelse har stor betydning for forældrenes oplevelse af mødet og skolens engagement.

Konkret er det skolelederens opgave at forklare, hvad der ligger til grund for ikke-uddannelsesparathedsvurderingen, og at fortælle om skolens og vejledningens muligheder for at støtte eleven i den videre proces. Samtalen har hele tiden fokus på elevens behov og ønsker. På denne baggrund besluttet det i fællesskab, hvad der skal gøres, og alle – inkl. forældre og elev – får konkrete opgaver, som skrives ned i et skema. Det fastlægges desuden, hvem der har ansvaret for den daglige eller ugentlige opfølgning. Efterfølgende udarbejdes der en decideret handlingsplan, der underskrives af skoleleder, UU-vejleder og forældre.

Skolelederen og lærerne vurderer, at forældrene bliver godt informeret gennem mødet. Det er også skolens erfaring, at den indledningsvise skepsis over for vurderingen, som nogle forældre giver udtryk for, bliver afløst af en forståelse af værdien i, at alle parter samarbejder om at gøre en positiv forskel for den enkelte elev.

EKSEMPEL

Indhold i handlingsplan

- Eleven har fast studietid derhjemme hver dag.
- Eleven arbejder 20 min. hver dag med læsning og stavning derhjemme.
- Forældrene hjælper med at pakke taske til næste dag.
- Forældrene sikrer, at eleven møder hver dag – til tiden.
- Eleven får ekstra danskundervisning på mindre hold en time om ugen.
- Eleven træner stavning i et treugers forløb for to-fire elever to timer om ugen i lektiecafeens tid.
- Lærerne sætter fokus på at sikre større koncentration i undervisningen.
- Lærerne understøtter elevens aktive deltagelse i undervisningen.
- UU-vejlederen planlægger en uges praktik.
- UU-vejlederen planlægger brobygning.

Særlige tiltag

De konkrete tiltag over for ikke-uddannelsesparate elever på Klarup Skole fokuserer først og fremmest på dagligdagen i skolen, mens UU bidrager med de obligatoriske vejledningsmuligheder: individuelle samtaler, introkurser, brobygning og praktik.

Både lærere og UU-vejleder oplever, at det er de særlige tiltag i den daglige undervisning, som gør den store forskel for eleverne, fordi det er inden for disse rammer eleverne befinder sig på længere sigt. En elev får fx til opgave at øve sig i at række hånden op i timerne, mens forældrene eksempelvis får til opgave at hjælpe med at pakke taske til næste dag eller at understøtte, at eleven møder til tiden.

Lærernes opgaver kan være helt konkrete i form af ekstraundervisning, men handler også om at sikre en løbende opmærksomhed over for eleven og de særlige områder, hvor eleven ifølge aftalen i handlingsplanen skal understøttes og forbedre sig. En introvert elev fortæller eksempelvis, at hendes lærer er opmærksom på at spørge hende, så hun ikke bliver usynlig i klassen. Lærerne oplever, at de ikke-uddannelsesparate elever udvikler sig, fordi de pludselig bliver meget mere bevidste om det, der kræves, og fordi de støttes af både skolen og forældrene.

UU-vejlederen gennemfører primært individuelle samtaler, men har også gennemført en enkelt gruppesamtale som forberedelse til brobygning. I denne gruppevejledning blev otte elever samlet, og både vejleder og elever var glade for formen. En elev forklarer fx, at det var rart at vide, at "man ikke var den eneste, som ikke var uddannelsesparat". Vejlederen vurderer, at eleverne var gode til at støtte sig til hinanden og hjælpe hinanden, og at gruppevejledningen som form dermed var meget anvendelig.

Eleverne deltog efterfølgende i brobygning i mindre grupper afstemt efter interesser, og eleverne fremhæver i den forbindelse styrken ved, at de kendte hinanden og kunne støtte sig til hinanden i processen. Eleverne oplevede generelt, at brobygningen var meget givende, og fremhæver især, at den har givet dem nye personlige kompetencer, så det fx føles mere overkommeligt at møde nye mennesker.

Eleverne er nervøse for at være væk fra undervisningen

De ikke-uddannelsesparate elever har også mulighed for at komme i ekstra praktik som en del af deres forløb, men meget få elever har valgt den ekstra praktik, da de oplever, at det er svært at være endnu mere væk fra den daglige undervisning, hvor de andre elever i klassen udvikler sig fagligt. Alene i forbindelse med brobygningen er dette et vigtigt opmærksomhedspunkt for eleverne, der er bange for at komme for langt bagud. Ifølge lærerne er det derfor også vigtigt, at balancen mellem skole og praktik overvejes og afstemmes nøje efter de enkelte elever.

CENTRALE ELEMENTER I INDSATSEN

- Synlig og ansvarstagen ledelse i hele processen.
- Fælles, helhedsorienteret indsats.
- Tæt og systematisk involvering af forældre.
- Åben og tillidsfuld dialog mellem alle parter – også om svære emner.
- Klare og præcise aftaler mellem skole, UU og hjem.
- Løbende og systematisk opfølgning på elevens udvikling – også i hverdagen.

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk.
Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser
– trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandler.

Uddannelsesparat?

© 2016 Danmarks Evalueringsinstitut

Foto

Scanpix

Tryk

Rosendahls

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bestilles hos:

Alle boghandlere

40,- kr. inkl. moms

ISBN: 978-87-7958-910-0